Politieke Beschouwing Begroting Leudal 2024:

Voorzitter,

Leudal is een prachtige groene plattelandsgemeente met vitale dorpskernen die ieder hun eigen cultuur en identiteit hebben. Idyllische natuur en een mooi cultuur- landschap maken dat het goed wonen, recreëren en werken is in Leudal. De sterke kanten van de verschillende dorpen willen we versterken en behouden.

We bespreken vandaag een begroting die niet alleen zorgvuldig is opgesteld, maar ook met wijsheid en een vooruitziende blik is gevormd. Er heerst soms het idee dat een overschot direct teruggegeven moet worden aan de burgers of dat we de belastingen moeten verlagen. Echter, wie zo handelt, kan de jaren daarna bedrogen uitkomen. Dankzij een stabiel en verstandig financieel beleid hoeven we nu maar minimale belastingverhogingen door te voeren in vergelijking met omliggende gemeenten waar soms 10 tot 20% geplust moet worden.

Hierdoor blijven we in staat onze mooie ambities voor Leudal te realiseren. Ja, er is op de korte termijn een overschot, maar dit geld hebben we op de lange termijn hard nodig.

Leefbaarheid in de kernen

Leefbaarheid is en blijft een speerpunt voor Samen Verder. Onze zestien prachtige kernen zijn de ziel van Leudal, en het is essentieel dat we ze vitaal en leefbaar houden. Dit vraagt om goede voorzieningen, veiligheid en mogelijkheden voor ontmoetingen en sociale samenhang. Zonder sterke kernen verliest Leudal zijn identiteit. Wij blijven ons daarom inzetten voor initiatieven die deze leefbaarheid bevorderen. Niet alleen door gemeentelijk beleid, maar ook door het ondersteunen van burgerinitiatieven, zoals bv. de ontmoetingsplekken in diverse kernen of bv. Roggel Bruist. Wij verwachten in 2025 reële uitgewerkte voorstellen voor Heibloem en Neeritter om aldaar te komen tot een passende ontmoetingsruimte/gemeenschapshuis. Samen Verder ziet het als haar taak om deze initiatieven stevig te ondersteunen, want zij dragen bij aan een bloeiend Leudal. Natuurlijk wel binnen alle redelijkheid van betaalbaarheid. Ook heeft Samen Verder de ambitie om alle kansen te pakken als woongemeente. We zijn een krimpregio in een economische kansenregio, hier kunnen we in Leudal goed gebruik van maken om van krimp naar groeiregio te gaan. Waarbij we komend jaar ook willen focussen op verkeersonveilige situaties, zoals bv. in Ell.

Onderwijs: De sleutel tot een leefbare toekomst

Onderwijs speelt een fundamentele rol in de leefbaarheid van onze gemeente. Vorig jaar dienden wij als Samen Verder een motie in voor de heropening van de school in Buggenum. Vandaag kunnen we met trots zeggen dat de school dankzij het enthousiasme van de inwoners weer open is. Dit laat zien hoe belangrijk lokale betrokkenheid is. Daarnaast hebben we het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs vastgesteld, waarmee we de komende jaren onze onderwijsgebouwen kunnen moderniseren en onderwijs voor de toekomst veiligstellen. Ook wat betreft Ursula zijn we grote stappen vooruitgegaan. Het is van groot belang dat we als raad en college blijven doorpakken, zodat Leudal beschikt over kwalitatief hoogwaardig onderwijs dat klaar is voor de toekomst.

Wonen: Oplossingen op maat voor een grote uitdaging

Wonen blijft een lastige opgave, maar we pakken dit voortvarend aan met maatwerkoplossingen. Door kleinere projecten te bundelen tot grotere initiatieven, versnellen we de bouw en komen er sneller woningen beschikbaar die voldoen aan de behoeften van onze inwoners. Er is vooral behoefte aan bouw van betaalbare woningen. Dit vergt flexibiliteit en daadkracht, en Samen Verder blijft hier nauw op toezien.
We zijn dan ook tevreden met de stappen die de afgelopen jaren zijn gezet zoals het uitbreiden van de mogelijkheden tot transformatie, het beleid voor woning en kavelsplitsing en nieuwe mogelijkheden op lege plekken in de dorpen. Met diezelfde voortvarendheid roepen we het college op aan de slag te gaan met grotere nieuwbouwlocaties aan de randen van onze dorpen.
Helaas zien we ook dat dat nog niet overal meteen leidt tot het daadwerkelijk bouwen van nieuwe woningen, procedures zijn lang en bouwen is duur. Mooi dat het college nu een stap extra zet met het instellen van een herstructureringsfonds. Een goed instrument om meer regie te krijgen. Zo komen we van plan tot het daadwerkelijk stapelen van stenen. Daar stopt het echter niet. Voor ons is en blijft enkel het bouwen van zoveel mogelijk huizen geen uitgangspunt. We gaan voor moderne wijken, met een gevarieerd aanbod van woningen in het groen en met de juiste voorzieningen om de hoek. Zo voelen niet alleen onze huidige maar ook nieuwe inwoners zich straks thuis.

Buitengebied: Balans tussen behoud en ontwikkeling

Het buitengebied van Leudal is een kostbare parel waar agrarische bedrijven, recreatie en andere bedrijvigheid elkaar ontmoeten. Dit evenwicht willen we behouden en versterken. Een heldere omgevingsvisie is daarbij cruciaal. Het college werkt hier al hard aan, maar wij dringen aan op een voortvarende aanpak. Zo zorgen we ervoor dat Leudal ook in de toekomst een plattelandsgemeente blijft waar ruimte is voor natuur, wonen, recreëren en werken. Dat vergt keuzes maken en perspectief bieden. Aan de intensieve veehouderij op plekken waar er plaats is om te kunnen blijven ontwikkelen. Maar ook het bieden van ruimte aan ondernemers die het over een andere boeg willen gooien, bijvoorbeeld door dat ze aan de slag willen met circulariteit. Waar behoudt niet vanzelfsprekend is stimuleren we een transformatie. Daarbij houden we het verdienmodel in het oog. Denk aan de agrariër als natuurbeheerder, als producent van bouwmaterialen of als leverancier van groen gas.

Sociaal domein: Durf tot verandering

Jeugdzorg en WMO staan onder grote druk. De kosten blijven stijgen en bij grote instellingen moeten we soms ingrijpen. Maar hoeveel invloed hebben we nog als gemeente? Wanneer durven we te zeggen: "Het kan anders?" Kijk naar onze buren in Peel en Maas, waar het initiatief 'Hendig' als alternatief naast de reguliere inkoop functioneert. Dit soort voorbeelden kunnen ons inspireren om effectiever te werken en tegelijkertijd de kosten beheersbaar te houden, zonder in te boeten op kwaliteit.

Eigen regie: Waak over onze autonomie

We zien steeds vaker dat regionale samenwerking de regie van de gemeente ondermijnt. Hoe groter de samenwerking, hoe meer men denkt dat het kostenbesparend is. Maar is dat ook echt zo? En wordt Leudal daardoor niet een speelbal van stedelijke gemeenten met andere behoeften? Als plattelandsgemeente moeten we er scherp op letten dat Leudal niet in de marge belandt. Wij roepen het college dan ook op om bij elke samenwerking kritisch te kijken of we niet te veel uit handen geven.

Een ander gebied waar onze regie steeds meer gevraagd wordt is op het vlak van energie. Het beschikbaar zijn van voldoende en goedkope energie is van groot belang voor onze positie en de mogelijkheid te blijven ontwikkelen. Dat betekent niet alleen voortvarend aan de slag met het verbouwen van de benodigde infrastructuur maar ook oog voor de sociale kant. Energiegemeenschappen zijn volgens ons het instrument om beweging op de energiemarkt te creëren. Niet alleen kunnen deelnemers elkaar opzoeken voor het delen van energie ook opbrengsten komen terug in onze omgeving, voor eigen inwoners, ondernemers en de lokale overheid.

Fietsbrug Buggenum – Roermond: Verbinding en vooruitgang

De fietsbrug van Buggenum naar Roermond, een project waar Samen Verder zich al lange tijd voor inzet, is niet zomaar een brug. Het zal de verbinding tussen Leudal en Roermond aanzienlijk verbeteren en tegelijkertijd de toeristische ontwikkeling in het gebied stimuleren. Dit is niet alleen positief voor forensen en jongeren die in Roermond werken, maar ook voor het toerisme en de economische ontwikkeling in Leudal. Wij zien nu wel graag snel een concreet plan van het college.

Communicatie met onze inwoners: Een blijvend aandachtspunt

Tot slot wil ik benadrukken hoe belangrijk het is om als gemeente helder en tijdig te communiceren met onze inwoners. Communicatie moet van website tot aan persoonlijk contact goed zijn. Wij staan in dienst van de mensen die in Leudal wonen, werken, recreëren en passeren. Vragen van inwoners moeten snel en zorgvuldig beantwoord worden. Dit is een basisverwachting die we als gemeente meer moeten waarmaken. Meer aangeven wat er wel kan in plaats van alleen wat er niet kan.

Voorzitter, deze begroting toont aan dat we met een vooruitziende blik en verantwoordelijk financieel beleid richting geven aan de toekomst van Leudal. Laten we deze lijn vasthouden, zodat onze gemeente kan blijven bloeien en groeien, nu en in de toekomst.

Dank u wel.